

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

توصیه های فنی و کاربردی

جهت کاهش خسارت

خشکسالی

در مزارع

تهیه و تنظیم: کمیته فنی مقابله با خشکسالی مدیریت زراعت

اداره رسانه های ترویجی سال ۱۳۹۳

◆ خشکسالی یکی از مهمترین بلایای طبیعی است که به صورت متناوب جوامع بشری را تهدید کرده است و اثرات منفی بر منابع آب، کشاورزی و اقتصاد می‌گذارد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که کشور ایران با توجه به وضعیت جغرافیایی و اقلیمی و همچنین کاهش میزان نزولات آسمانی در سال‌های اخیر و برداشت بی‌رویه و نامناسب از منابع آب‌های زیرزمینی در وضعیت نامناسبی از لحاظ تامین آب قرار دارد.

از طرفی کشاورزی معمولا اولین بخش اقتصاد هر کشور است که تحت تاثیر خشکسالی قرار می‌گیرد. لذا تنها راه ممکن، شناخت صحیح پدیده خشکسالی و برنامه ریزی جهت نوعی همزیستی با آن می‌باشد.

اگر این استراتژی در همه جوانب در نظر گرفته شود می‌توان اطمینان داشت که میزان خسارت‌ها کاهش خواهد یافت.

لذا با توجه به اهمیت بخش کشاورزی، مدیریت صحیح استفاده از آب، اجرای روش‌های تلفیقی به منظور کاهش خسارت خشکی و خشکسالی در سطح مزارع پیشنهاد می‌گردد.

توصیه های فنی و کاربردی جهت کاهش خسارت خشکسالی در مزارع:

۱ ||| حرکت تدریجی به سمت سیستم های کم خاک ورزی، بی خاک ورزی و تسطیح لیزری.

۲ ||| بهبود مدیریت بقایای گیاهی (خرد کردن بقایای گیاهی و جلوگیری از سوزاندن کاه و کلش).

۳ ||| اجرای سیستم های نوین آبیاری در مزارع؛ متناسب با شرایط اقلیمی و کیفیت آب آبیاری (انواع روش آبیاری بارانی، تیپ ، تیپ همراه با مالچ پلاستیکی و ...).

۴ اجرای روش های کم آبیاری (کشت دو ردیف در روی یک پشته، آبیاری یک در میان فاروها، کشت درون جوی، کشت زیر پلاستیک، جایگزینی کشت جوی و پشته به جای کرتی و در غیر این صورت کوچک نمودن طول و عرض کرت ها.

۵ مرمت شبکه های آبیاری و توسعه شبکه های انتقال آب با لوله های فلزی، پلی اتیلن، پلاستیکی و یا پوشش پلاستیک در کف جوی ها.

۶ حتی الامکان اجرای عملیات آبیاری در ساعت های خنک شبانه روز.

۷ پخش سیلاب، ذخیره سازی روان آب های فصلی و آب قنوات جهت تغذیه سفره های زیر زمینی.

۸ جایگزینی کشت های گلخانه ای به جای کشت در فضای باز.

۹ عادت دادن گیاه با شرایط کم آبی (گوشمالی).

۱۰ انتخاب الگوی کشت مناسب بر اساس منابع آبی و اقلیم

منطقه و گسترش کشت گیاهان با نیاز آبی کم (گلرنگ، زعفران،

گیاهان دارویی و ...).

۱۱ استفاده از بذور متحمل به خشکی، شوری و تنش های

محیطی.

۱۲ استفاده از مالچ، شخم سطحی و سله شکنی، پوشاندن

زمین از برگ، کلش، بقایای گیاهی و ایجاد باد شکن های

زنده (درخت) جهت کاهش سرعت و شدت بادهای گرم تابستان

و کاهش تبخیر.

۱۳ جایگزینی روش کشت نشایی بجای بذر کاری به منظور

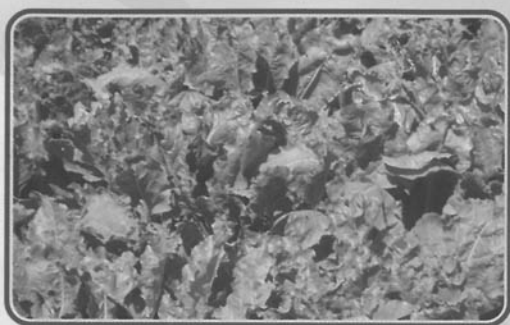
کاهش دوره رشد در محصولات کشاورزی (پیاز، چغندر

قند و ...).

۱۴ ||| اجرای کشت پاییزه چغندر قند با ارقام اصلاح شده به

جای کشت بهاره.

۱۵ ||| استفاده از کودهای دامی ، کمپوست شهری و ورمی

کمپوست جهت بهبود تغذیه گیاهی و حفظ رطوبت خاک و

مصرف بهینه کودهای شیمیایی بر اساس آزمون خاک.

۱۶ ||| مدیریت علف های هرز ، آفات و بیماری ها .

